

Kısa Kısa...

Şafak Alpay* / safak@metu.edu.tr

• Prof. Dr. Doğan Çoker'i, Prof. Dr. Murat Sertel'i ve Prof. Dr. Gündüz İkedâ'yı kaybettik, matematik dünyasının başı sağolsun. Çoker, Sertel ve İkedâ'yla ilgili yazılarımızı bu sayımızda bulabilirsiniz. (sayfa 32-41)

• Matematik dünyası 25 Ekim 2002'de ünlü Fransız matematikçi René Thom'u kaybetti. 1972'de yazdığı "Structural Stability and Morphogenesis" adlı fonksiyonların tekilliklerini konu alan kitabında dünyaya duyurduğu katastrof kuramıyla matematik dünyası dışında da ünlenen Thom'un bu kuramı biyoloji, sosyoloji, hisse senetleri borsalarında bulunduğu uygulamaların yanısıra daha önce öngörülemeyen doğa olaylarının tahminlerinde de kullanılmaya çalışıldı. Henri Cartan'ın doktora öğrencisi olan Thom, bulunduğu Cobordizm kuramıyla 1958'de matematik ödüllerinin en saygını olarak kabul edilen Fields Ödülü'nü kazanmıştır. Sovyet matematikçileri Pontryagin ve Rokhlin'in çalışmalarına devam etmiş ve n -boyutlu kompakt bir çokkatlının (manifold) $n+1$ boyutlu bir çokkatlının sınırı olması için gerekli ve yeterli koşulları vermiştir. Thom DİE konuğu olarak 90'lı yılların başında Ankara'ya da gelmiştir.

• Geçtiğimiz yıl Cahit Arf'ın birçok etkinlikle anıldığı bir yıl oldu. İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü Matematik Bölümü (<http://www.iyte.edu.tr/mathweb/index.html>) öğrencileri Cahit Hoca için yazılan bir oyunu sahneleyip birçok yerde oynarken, İstanbul Bilgi Üniversitesi Matematik Bölümü (www.math.bilgi.edu.tr) Cahit Hoca anısına her yıl yenilenecek bir matematik yarışması düzenledi. ODTÜ Matematik (www.math.metu.edu.tr) Topluluğu da Cahit Hoca'yı kaybettiğimiz 27 Aralık günü bir panelle ve Cahit Arf filmiyle onu andılar. İkinci Cahit Arf Konuşması ODTÜ'de gerçekleşti ve Collège de France'tan ünlü matematikçi Don Zagier "Taylor Coefficients of Modular Forms" adlı konuşmasını verdi.

• Özellikle matematik öğretmenlerimize tanıtmak istediğimiz bir kuruluş var: The Mathematical As-

sociation. 1871'de kurulan bu kuruluşun amacı üniversite öncesi matematiğin öğretilmesine ve matematik öğretmenlerinin mesleki gelişimine katkıda bulunmak. Bu amaç doğrultusunda yedi değişik dergi çıkarıyorlar. Bunlardan öğretmenlerimizin ilgisini çekebilecek bazıları şunlar: Primary Mathematics, Mathematical Pie, Symmetry Plus, Mathematics in Schools ve 1894'ten beri yayımlanan The Mathematical Gazette. İlgilenenler için Gazette'nin ODTÜ kütüphanesinde olduğunu belirtmek isteriz. Daha fazla bilgi için bu kuruluşun www.m-a.org.uk adresindeki web sayfası gezilebilir.

• Wolf Ödülü'nü bu yıl Mikio Sato ve John Tate kazandılar. Konuyla ilgili yazımız bu sayıda yer alıyor. (sayfa 71)

• Ülkemizin ilk uygulamalı matematik enstitüsü ODTÜ'de açıldı. Bilimsel Hesaplama, Kriptoloji ve Matematiksel Finans ve Sigorta Matematiği konularında lisansüstü eğitim ve araştırma yapacak enstitü hakkında daha fazla bilgi ODTÜ web sayfalarından elde edilebilir.

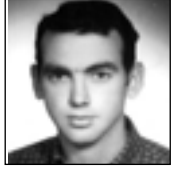
• 1844'te Eugene Catalan tarafından sorulan ve Catalan Savı olarak anılan sorunun çözüldüğü duyuruldu geçen yaz. Soru, 8 ve 9 tamsayıları gibi, tamsayıların kuvveti olan ardışık tamsayıların olup olmadığıydı. İleri sürüldüğü gibi bu özelliğe sahip tek tamsayı çiftinin 8 ve 9 olduğu Ağustos 2002'de Romanya asıllı genç matematikçi Preda Mihailescu (<http://www-math.uni-paderborn.de/~preda/>) tarafından kanıtlandığı duyuruldu. Kanıtın yer aldığı makale şu sıralarda Crelle Journal dergisinin hakemleri tarafından denetleniyor.

• Poincaré sorusunun kanıtlandığı duyuruldu. Topoloji köşemizde bu konuda daha geniş bilgi bulabilirsiniz. (sayfa 53)

• Londra Matematik Derneği'nin (LMS) popüler matematik videoları var. Ederi 10 dolar civarında olan bu videoların bazıları şöyle: Codes, Simulating the World, Fractals - The New Geometry, Tangent Circles, Patterns and Packing. Daha fazla bilgi LMS'nin www.lms.ac.uk adresinden alınabilir.

* ODTÜ Matematik Bölümü öğretim üyesi.

• Princeton İleri Araştırma Merkezi'nden (Institute of Advanced Studies) ünlü matematikçi Robert Langlands (<http://www.sunsite.ubc.ca/DigitalMathArchive/Langlands/intro.html>) Haziran'da ülkemizi ziyaret edecek. İstanbul'daki Feza Gürsey Enstitüsü'nün konuğu olacak olan Langlands konuşmalarını Türkçe yapacak. Langlands Programı adıyla anılan program matematiğin çeşitli yapılarını birleştirmek amacını taşıyor. Daha da somut olarak, bu program Galois Grup temsilleriyle otomorfik formlar arasındaki ilişkileri irdeliyor. Langlands'ın 60'lı yıllarda ortaya sürdüğü bu programdaki her ilerleme matematik dünyasında önemli bir başarı olarak addedilir. Başlangıç izleri Ga-

uss'un 1801'de kanıtladığı bir teoreme kadar giden Langlands Programı'na katkıları nedeniyle 2002 Fields Ödülü verilen Fransız matematikçi Laurent Lafforgue'un fonksiyon cisimlerinde kanıtladığı teorem bu programı bir adım daha ileri götürdü. Fotoğrafta Langlands'ın 1967'de Türkiye vizesi için sunduğu vesikalık fotoğraf görülüyor. ♣

Matematik Seminerleri

Ankara Ü. her çarşamba 15,30.

Bilkent Ü. her çarşamba 15,30.

Boğaziçi Ü. her çarşamba 14-15 (sonra çay kahve).

İstanbul Bilgi Ü. (Kuştepe) her cuma saat 13,30.

ODTÜ her perşembe 15,40.

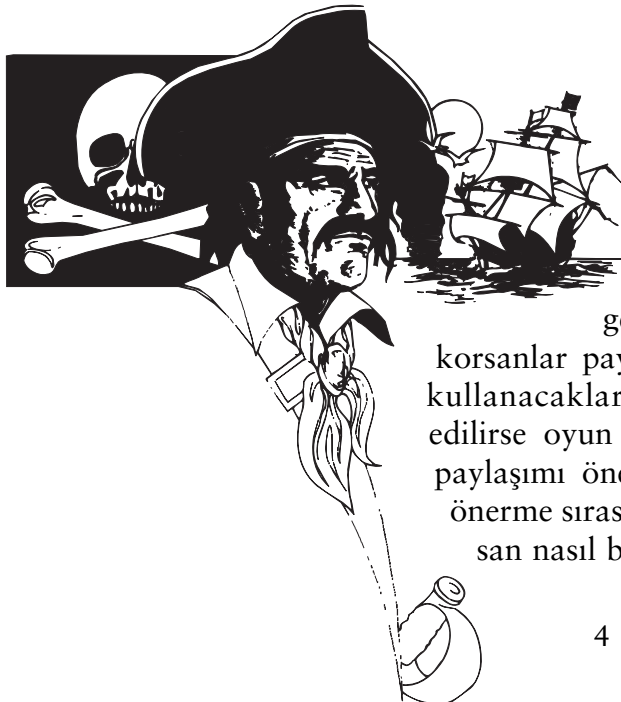
Ödüller

Dergide birçok soruyla karşılaşacaksınız. Bu sorular açık açık sorulmamış ya da iyi ifade edilmemiş olabilirler. Yanıtlarınızı, bulduklarınızı, yazarı belliyse yazarın adresine, yoksa dergi adresine ve 15 Nisan 2003 tarihine kadar yollayın. Sorduğumuz soruların yanıtlarını biz de bilmeyebiliriz! Hatta yanıtladığınız yada yanıtlayamadığımız aklınıza gelen sorularınızı da bize yollayın. En güzel yanıtlara (sorulara da!) ödül olarak kitap vereceğiz.

Ödüllerimizden Sadece Birkaçı:

- Michael Guillen, *Dünyayı Değiştiren Beş Denklem*, Tübitak 2002.
- G.H. Hardy, *Bir Matematikçinin Savunması*, Tübitak 2001.

- Georges Ifrah, *Rakamların Evrensel Tarihi (4 cilt)*, Tübitak 1999.
- Malcolm E. Lines, *Bir Sayı Tut*, Tübitak 2001.
- Ali Nesin, *Önermeler Mantığı*, İstanbul Bilgi Üniversitesi 2001.
- Ali Nesin, *Develerle Eşekler*, İstanbul Bilgi Üniversitesi 2002.
- Sinan Sertöz, *Matematiğin Aydınlik Dünyası*, Tübitak 2002.
- Dennis Shasha, *Bunu Ancak Dr. Ecco Çözer*, Tübitak 2001.
- Dennis Shasha, *Dr. Ecco'nun Şaşırtıcı Serüvenleri*, Tübitak 2001.
- *Matematik Dünyası*, bir yıllık abonelik.

Korsanlar

A dları 1, 2, 3, 4, 5 olan beş akıllı korsan 100 altın bulmuşlar. Bu 100 altını korsanlar şu yöntemle paylaşacaklar. En küçük numaralı korsandan başlayarak, her korsan sırası geldiğinde bir paylaşım önerecek. Öbür korsanlar paylaşımı kabul edip etmediklerine dair oy kullanacaklar. Eğer paylaşım oyçokluğuyla kabul edilirse oyun bitecek. Eğer paylaşım kabul edilmezse paylaşımı öneren korsan denize atılacak ve paylaşım önerme sırası bir sonraki korsana geçecek. Birinci korsan nasıl bir paylaşım önermelidir? ♣